

Fragment VI

Universiteits Bibliotheek Gent: ms. 1374

Een fragment uit *Die Rose* van Heinric is opgenomen in een andere tekst, namelijk in het Heber-Serrure-handschrift, een verzamelcodex.

De regelnummering is gebaseerd op het Brusselse handschrift. (r. B8931-8988).

[fol. 97R] *Dit es wanen dat de beren sijn comen Ende es vter rosen genomen* / Armoede heeft gierecheiden bracht : Die *in* de werelt / heeft groete macht : Want gierecheide heeft / gedaen : Dicke menegen man *verslaen* : Ende gemaect / menech orloge : Tusschen coninc ende hertoge : Bor / ge doetse maken ende stede groet : Dier men en had / de negeene noet : Op dat die gierecheit en dade : Die / altoes eens anders scade : Gherne sage ende hare ba / te : Dit doet maken menech gesate : Ende vergaderen / gout ende scat : Gonneert werde ierst op brachte dat : / Bi desen lieden waren te stoert : Die sempel liede daer / men af hoert : Die hadden een goet sempel leuen : Dat / hen nature hadde gegeuen : Ende en daden noey sent goet : / Want valscheit ende ouermoet : Dede hen proper goet gewin / nen : Ende deilen dlant in allen sinen : Ende setten palen ende mee / re : Ende bi wilen vochtense seere : Die sterke namen / den cranken thare : Doe si dit worden geware : verga / derden si alle gemeene : Ende cosen den starcsten onder / hen alleene : Ende maectene prince ende here : Hi swoer / hen dat hi voert meere : Hen soude bescermen / van quadien : Ende so dwingen ende castien : dat si met / vreden souden leuen : Ende hise ter doot niet en soude bege / uen : Doe gaf hem elc van den sinen : Soe vele dat hi / sonder pinen : Met groten eeren leuen mochte : Na / dat hen allen gaderen dochte : Dit ambacht hielt / hi enen tijt : Soe dats die roeueren hadden nijt : / Ende droegen soe vele ouer een : So dat si goet en lieten / [...] en geen /

[fol. 97V] Si en roefdent ende stalent tallen stonden : Ende als den / prince allene vonden : Versloegen sine menech / weruen : Doen moeste hem tfolc anderweruen : / Hen seluen besetten al gemeene : Beide / die grote ende die cleemne : Ende gauen den princen / rente so groet : Dat hi vele seretante ont / boet : Die hem holpen in allen tiden : Beide vech / ten ende striden : Ende waren heme onder daen : Na dat / wi die boeke verstaen : Dus waren die ierste / dinge : Daer af princen ende coninge : Ierste werf / quamen ende lantsheren : Die nu hare aer / me volc ontderen : (= fol. 97V r. 12)

Als kolom:

	Armoede heeft gierecheiden bracht : *	fol.97R
	Die <i>in</i> de werelt / heeft groete macht :	
	Want gierecheide heeft / gedaen :	
8935	Dicke menegen man <i>verslaen</i> :	
	Ende gemaect / menech orloge :	
	Tusschen coninc ende hertoge :	
	Bor / ge doetse maken ende stede groet :	
	Dier men en had / de negeene noet :	
	Op dat die gierecheit en dade :	
8940	Die / altoes eens anders scade :	
	Gherne sage ende hare ba / te :	
	Dit doet maken menech gesate :	
	Ende vergaderen / gout ende scat :	
	Gonneert werde ierst op brachte dat :/	
8945	Bi desen lieden waren te stoert :	
	Die sempel liede daer / men af hoert :	
	Die hadden een goet sempel leuen :	

Dat / hen nature hadde gegeuen :
 Ende en daden noey sent goet :/
 8950 Want valscheit ende ouermoet :
 Dede hen proper goet gewin / nen :
 Ende deilen dlant in allen sinnen :
 Ende setten palen ende mee / re :
 Ende bi wilen vochtense seere :
 8955 Die starke namen / den cranken thare :
 Doe si dit worden geware :
 Verga / derden si alle gemeene :
 Ende cosen den starcsten onder / hen alleene :
 Ende maectene prince ende here :
 8960 Hi swoer / hen dat hi voert meere :
 Hen soude bescermen / van quadien :
 Ende so dwingen ende castien :
 Dat si met / vreden soudē leuen :
 Ende hise ter doot niet en soude bege / uen :
 8965 Doe gaf hem elc van den sinen :
 Soe vele dat hi / sonder pinen :
 Met groten eeren leuen mochte :
 Na / dat hen allen gaderen dochte :
 Dit ambacht hielt / hi enen tijt :
 8970 Soe dats die roeueren hadden nijt :/
 Ende droegen soe vele ouer een :
 So dat si goet en lieten / en geen / *
 Si en roefdent ende stalent tallen stonden : *
 Ende als den / prince allene vonden :
 8975 Versloegen sine menech / weruen :
 Doen moeste hem tfolc anderweruen :/
 Hen seluen besetten al gemeene :
 Beide / die grote ende die cleeme :
 Ende gauen den princen / rente so groet :
 8980 Dat hi vele seretante ont / boet :
 Die hem holpen in allen tiden :
 Beide vech / ten ende striden :
 Ende waren heme onder daen :
 Na dat / wi die boeke verstaen :
 8985 Dus waren die ierste / dinge :
 Daer af princen ende coninge :
 Ierste werf / quamen ende lantsheren :
 Die nu hare aer / me volc ontderen : *

NOTEN:

r. 8931 : Het citaat is in proza-stijl geschreven, waarbij achter elke oorspronkelijke versregel een dubbele punt is gezet en elke oorspronkelijke kolomhoofdletter met rood is doorgestreept. De tekst begint met: Dit es wa[n]jen dat de heren sijn comen Ende es vter rosen genomen. Dit staat op r. 1 van fol. 97R van het Heber-Serrure handschrift. Deze titel of rubriek (NB. ook een rijmpaar) is met rood onderstreept. Ook de lombarde A op fol. 97R r. 2 (Armoede) is in rood.

r. 8972 : So dat si goet en lieten / [...] en geen / - op r. 28 van fol. 97R is bijna de hele regel - terecht- weggekrabd.

r. 8973 : begin van fol. 97V van het Heber-Serrure handschrift.

r. 8988 : In de marge van fol. 97V r. 12 staat in zwarte inkt een notateken (Nota) waar het citaat uit *Die Rose* ophoudt en de tekst verder gaat (met een citaat uit *Der Leken Spieghel*).

OPMERKINGEN:

- De tekst is in proza-stijl geschreven, waarbij achter elke versregel een dubbele punt is gezet en elke beginletter (de oorspronkelijke kolomhoofdletter) met rood is doorgestrept. De titel of rubriek (ook een rijmpaar) is met rood onderstrept. En ook de lombarde op fol. 97R r.2 (Armoede) is in rood. In de marge van fol. 97V r.12 staat een notateken (*Nota*, in zwarte inkt) waar de oorspronkelijk tekst verder gaat.
- De tekst toont vooral overeenkomst met het Brusselse handschrift (het Amsterdamse en het Brusselse wijken in deze passage nauwelijks van elkaar af, het Comburgse mist echter een groot stuk).
- Fol. 97R r. 11-12 wijken af: "Die sempel liede *daer men af hoert* : Die hadden een *goet sempel leuen*", vgl. B8946-8947.
- In fol. 97R r.28 is het grootste gedeelte van het geschrevene weggekrabd: terecht, vgl. B8972.
- Fol. 97V r.2 heeft "menechweruen", vgl. B8975.
- Fol. 97V r.6 heeft "*seretante*", bedoeld wordt `seriante', vgl. B8980.

LITERATUUR:

D.E. van der Poel. *De Vlaamse Rose en Die Rose van Heinric*. 1989.
Op pag. 22 noot 46 noemt zij dit fragment.

zie W.E. Hegman. 'Een fragment uit het Heber-Serrure-Hs. (U.B. Gent, MS 1374) geïdentificeerd', in: *De Nieuwe Taalgids* 46, p.153-154.